

در نشست سوم «نقد سیاست گذاری مدیر بت وقف» اندیشکده «مسئله» روزنامه قدس مطرح شد

راهکارهای تقویت وقف در فرهنگ عمومی

نمایشگاه آثار برگزیده هنرجویان خوشنویسی برگزار شد

«محفل عشق» در نگارخانه رضوان

نمایشگاهی از آثار برگزیده هنرجویان مریم سادات موسوی، مدرس انجمن خوشنویسان مشهد با عنوان «محفل عشق» در نگارخانه رضوان مشهد افتتاح شد. مریم سادات موسوی در گفت‌وگو با آستان‌نیوز گفت: ۱۰۷ اثر نفیس به خط نستعلیق از ۴۲ هنرمند دوره فوق ممتاز و فوق ممتاز کامل با مضامین مختلف قرآنی، مذهبی و ادبی در این نمایشگاه در معرض دید علاقه‌مندان گذاشته شده است. این مدرس خوشنویسی با بیان اینکه آثار نمایشگاه حاضر در مدت نزدیک به چهار ماه در سال جاری کتابت شده است، افزود: با توجه به شیوع بیماری کرونا ...

بهمنی جهانگیری - عکس رضوی

خبر

تولیت آستان قدس رضوی در دیدار

ائمه جماعات حاشیه شهر مشهد مطرح کرد

دورسالت مهم روحانیت؛

معرفت افزایی و مقابله با انحرافات

تولیت آستان قدس رضوی گفت: امروز روحانیون رسالتی حیاتی برای معرفت افزایی و عمق‌بخشی به معارف اسلامی در جامعه برای مقابله با انحرافات دینی و حفظ ایمان جوانان بر عهده دارند. به‌گزارش آستان‌نیوز، حجت‌الاسلام‌والمسلمین احمد مروی در دیدار ائمه جماعات حاشیه شهر مشهد که در حرم مطهر امام رضا(ع) انجام شد، اظهار کرد: تبلیغ چهره به چهره در عین سادگی کارکرد زیادی داشته و بسیار در معرفت افزایی و عمق‌بخشی به اعتقادات دینی مخاطبان مؤثر است. در کنار ضرورت استفاده مبلغان از فناوری‌های نوین ارتباطی و رسانه‌های نوظهور، اما باید توجه داشت که همچنان شیوه سنتی تبلیغ چهره به چهره و بی‌واسطه جزو مؤثرترین و کارآمدترین روش‌های تبلیغ دین است. تولیت آستان قدس رضوی در ادامه با اشاره به تلاش جریان‌های انحرافی برای جذب جوانان، ابراز کرد: همواره جهان اسلام با فرقه‌های انحرافی روبه‌رو بوده و مستکبران تلاش کرده‌اند با ظهور آن‌ها در جوامع و ایجاد گرایش به این نوع جریان‌های دروغین به‌ویژه در میان جوانان، فطرت الهی آن‌ها را در راستای اهداف شیطانی و مستکبرانه خود منحرف کنند.

وی یکی از عوامل گرایش افراد به جریان‌های انحرافی را نقص در معرفت و شناخت آن‌ها نسبت به دین و عدم شناخت افراد نسبت به حقیقت این جریان‌های منحرف دانست و در این میان نقش روحانیت در روشنگری و مقابله با آن‌ها را بسیار مهم ارزیابی و خاطرنشان کرد: اسلام و مکتب تشیع روشنگر و آگاهی‌بخش بوده و این امر چالش جدی برای نظام سلطه ایجاد کرده است. لذا برای مقابله با این جریان اصیل اسلامی و نظام اسلامی، با ایجاد انحرافات دینی تلاش می‌کنند اهداف استکباری خود را دنبال کنند. روحانیت باید روی مبانی اعتقادی تشیع باقوت کار کنند، مبانی دینی جوانان باید تقویت شود و شبهات و ابهامات آن‌ها پاسخ داده شود و وظیفه روحانیون فعال در مناطق حاشیه شهر در این عرصه بسیار خطیر است.

حجت‌الاسلام‌والمسلمین مروی در پایان به اقدامات ام‌ادرسان آستان قدس به نیازمندان حاشیه شهر مشهد اشاره و اظهار کرد: در حوزه‌های معیشتی به میزان توان و امکانات دست‌گیری از مجاوران حضرت رضا(ع) را وظیفه خود می‌دانیم و به میزان مقدرات در این حوزه اقدام خواهیم کرد. در ابتدای این دیدار و پیش از سخنان تولیت آستان قدس رضوی، تعدادی از ائمه جماعات حاشیه شهر مشهد به ایراد سخن و بیان دغدغه‌ها و نقطه نظرات خود پرداختند.

سرگذشت خواندنی «آقاحسن نقاش» که ۴۸۰ سال پیش درون گنبد طلا را نقاشی کرد

هنرمندی شاگرد «بهزاد» در حرم

گزارشی است که احمد بن حسین منشی قمی در کتاب بسیار ارزشمند «گلستان هنر» آورده است؛ در این کتاب که در دوره صفویه و به فاصله کوتاهی پس از وفات آقاحسن نقاش به رشته تحریر درآمد، می‌خوانیم که وی پس از اتمام کار، با بهترین شکل ممکن، بیتی را بر حاشیه نقاشی درون گنبد روضه منوره اضافه کرد: «حسن به گرد درت گشته بر طریق طواف / تو کعبه‌وار همه حاجتش روا کردی». گزارش‌هایی تاریخی وجود دارد که از عبادت‌های شبانه و تهجدهای آقاحسن زیر گنبد روضه منوره، هنگام نقاشی آن صحبت می‌کنند و خبر از اشعار پرسوز و گدازی می‌دهند که این هنرمند‌نامی هنگام عرض ارادت به ساحت مقدس امام رضا(ع) بر زبان می‌آورده است. ظاهر خانواده و خاندان آقاحسن در مشهد زندگی نمی‌کرده‌اند، چون او پس از اتمام کار و با وجود توقف طولانی در مشهدالرضا(ع) به

در این زمان به اوج توانمندی در هنر نقاشی رسیده بود. پس از دوران پرتلاطم حکومت شاه اسماعیل یکم، عصر حکومت شاه تهماسب یکم فرا رسید و در همین دوره، نخستین فعالیت‌های عمرانی عهد صفویه در حرم مطهر پا گرفت.

■ **راه یافتن به آستان ثامن‌الحجج(ع)**

درباره اینکه آقاحسن نقاش چگونه و چطور کار تزئین داخل گنبد روضه منوره را پذیرفت و آن را در زمان حکومت محمدخان تکلو بر خراسان، در دوره شاه تهماسب یکم صفوی انجام داد، دو روایت متفاوت وجود دارد؛ نخستین روایت، مربوط به خواست و میل حاکم خراسان است. محمدخان تکلو به دلیل ارادتی که به امام رضا(ع) داشت، دستور داد در بازسازی اماکن متبرکه و تزئین آن تلاش شود و خودش بخش مهمی از هزینه‌های

تا پیش از دوره قاجار، بخش مهمی از تزئین حرم رضوی به ویژه تزئینات مربوط به زیر گنبدی‌ها، توسط نقاشان زیردستی مانند آقاحسن نقاش انجام می‌گرفت. آقاحسن در هرات متولد شد و از استادان مکتب نقاشی این شهر به حساب می‌آمد.

زادگاهش، شهر هرات بازگشت و روزهای پایانی عمر خود را در آنجا گذراند. وی در این ایام، مقبره‌ای برای خودش در نزدیکی آرامگاه خواجه عبدالله انصاری مشهور به «بیر هرات»، عارف نامدار قرن پنجم هجری قمری بنا کرد و تمام دیوارهای داخل آن را به بهترین شکل نقاشی نمود. تاریخ وفات آقاحسن نقاش دقیقاً معلوم نیست اما احتمالاً در حدود سال ۹۶۰ خورشیدی بدرود حیات گفته است.

مربوط به این کار را پرداخت کرد که البته قسمتی از آن‌ها مربوط به کار نقاشی آقاحسن نقاش بود. اما روایت دیگری هم وجود دارد که شواهد تاریخی، بیشتر آن را تأیید می‌کند و آن اینکه آقاحسن نقاش، خودش با عشق و ارادتی که به ثامن‌الحجج(ع) داشت، پیشنهاد تزئین داخل گنبد را به حاکم خراسان ارائه کرد و به کار نقاشی در حرم مطهر همت گماشت. شاهد ما بر این مدعا،

محمدحسین نیکبخت |

مروری بر تاریخ دیرپای حرم مطهر امام رضا(ع) نشان می‌دهد در دوره‌های تاریخی مختلف، اهالی هنر آنچه در چنته داشته‌اند، در طبق اخلاص گذاشته و با دست هنرمند خود، یادگاری‌های زیبا و چشم‌نوازی را در آستان قدس رضوی به یادگار گذاشته‌اند. کافی است هنگام زیارت در حرم مطهر، نگاهی به اطراف خود بیندازید تا جلوه‌های این عرض ارادت‌های هنری را در وجب به وجب این مکان مقدس ببینید. برخی از این شاهکارها، همچنان با نام خالقشان شناخته می‌شوند؛ مثلاً کتیبه دور گنبد طلا که یادگار هنرافشانی علیرضا عباسی، خطاط نامدار دوره صفویه است، یا کتیبه‌های محمدحسین شهیدی مشهدی که در ایوان‌های صحن عتیق و نو از دوره قاجار تا به امروز خودنمایی می‌کنند. اما در این بین هستند آثاری که هم از نظر ما پنهان شده‌اند و هم نامی از خالقان آن‌ها باقی نیست یا دست‌کم در میان عموم مردم شناخته شده نیستند. آقاحسن نقاش، یکی از همین هنرمندان دلسوخته است که یادگار ۴۸۰ساله عرض ارادتش به ساحت قدسی حضرت ثامن‌الحجج(ع) حدود دو قرن است که زیر پوشش آینده‌کاری روضه منوره از چشم‌ها پنهان است.

■ **سبک هرات**

قبل از تزئین حرم مطهر با کاشی‌های خوش رنگ و لعاب، از هنر نقاشی برای تزئین در و دیوار و همچنین زیر گنبدی‌ها استفاده می‌شد. امروزه برخی از آثار برج‌ا مانده از این هنر را می‌توان زیر گنبد مسجد گوهرشاد مشاهده کرد؛ البته نقاشی نیاز به مرمت و نگهداری دائمی دارد و این کار هم بسیار هزینه‌بر است و هم خیلی وقت‌گیر. با این حال تا پیش از دوره قاجار، بخش مهمی از تزئین حرم رضوی به ویژه تزئینات مربوط به زیر گنبدی‌ها، توسط نقاشان زیردستی مانند آقاحسن نقاش انجام می‌گرفت. آقاحسن در هرات متولد شد و از استادان مکتب نقاشی این شهر به حساب می‌آمد. هرات از دوره تیموری و به ویژه از عهد شاه‌رخ، مرکز پرورش نقاشان نامداری مانند کمال‌الدین بهزاد بود. احتمالاً می‌توانیم آقاحسن نقاش را از شاگردان بهزاد بدانیم؛ چون او در سال ۹۱۴ خورشیدی درگذشت و آقاحسن حوالی سال ۹۲۲ خورشیدی، نقاشی در حرم مطهر را آغاز کرد و

ویژه فرهنگ و معارف رضوی

| سال اول | ویژه نامه ۲۵۳ |

منتبر مجازی/ حجت الاسلام عالی

بهترین «حرز» چیست؟

۲

مدیر عامل انتشارات انقلاب اسلامی:

۸ کتاب تفسیری

از رهبر انقلاب منتشر می‌شود

۳

در نشستی به میزبانی نهاد نماز جمعه مطرح شد

هنر امام جمعه

مطالبه‌گری صحیح است

۲

به همت آستان قدس رضوی انجام شد

ایجاد فضای کسب و کار

برای جوانان سرخس

۴

بازار نشر

داستانی در مسیر شناخت

امام موسی کاظم

کتاب «سَلما» توسط انتشارات آستان قدس رضوی در قالب کتاب‌های پروانه ویژه کودکان و نوجوانان منتشر شد. به گزارش آستان‌نیوز، «سَلما؛ هم‌سفری از گنبد خضرا» به قلم معصومه یزدانی، داستانی در مسیر آشنایی مخاطب با سیره حضرت امام موسی کاظم(ع)، هفتمین امام شیعیان است.

این اثر براساس منابعی همچون عیون اخبارالرضا(ع)، حیات فکری و سیاسی امامان شیعه، الکافی، بحارالأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار و الإرشاد فی معرفة حجج الله علی العباد نگارش شده است.

در معرفی کتاب سلما هم‌سفری از گنبد خضرا آمده است: شاهزاده خانمی ۱۲ساله، یک روز ظهر با شمشیری به کمر و عباى خدمتکاری به سر از دروازه گنبد خضرا بیرون رفت و برنگشت. کسی از دلیل گم شدنش باخبر نشد غیر از دوستی که خائن بود، گدایی که جاسوس بود، زندانبانی که حریص بود، عمویی که ترسو بود و وزیری که دو چهره داشت....

این کتاب با تصویرسازی زهرا کی‌قبادی و طراحی جلد و صفحه‌آرایی سعید دین‌پناه در ۱۱۲ صفحه، قطع رقیعی در هزار نسخه توسط به‌نشر(انتشارات آستان قدس رضوی) منتشر شده و با قیمت ۱۸ هزار تومان در دسترس کودکان ایران زمین قرار دارد.

علاقه‌مندان برای تهیه کتاب «سَلما» علاوه بر مراجعه به فروشگاه‌های سراسری کتاب و محصولات فرهنگی انتشارات آستان قدس رضوی در کشور، می‌توانند از طریق درگاه اینترنتی Behnashr.com نیز اقدام کنند.

نیمکت زندگی

مروّت را عشق است

■ **شنیده‌ها**

«ماشینش لیزبینگیه، سرتاپاشم که عمله... ارث باباش اگه نبود سالنش کجا بود سری بشه تو سرا... آدم وقیح... نمیدونی رفته بعد اون همه زحمت و هزینه‌ای که واسه مهمونی متحمل شدم، درباره من چیا گفته... دیر

رقیه توسلی | عدس پاک می‌کنم و ناخواسته به صدای زن همسایه گوش می‌دهم. امان از این خانه‌های دیوار نازک.

حريم خصوصی کجا بود! به خیالمان داریم مستقل و محرمانه زندگی می‌کنیم.

فهمیدم امثال من چطور آدمارو هیولا می‌کنیم... دو روزه که حرصی‌ام...». مرام هم مرام‌های قدیم. دیوار هم دیوارهای قدیم. یکهو دلتنگ می‌شوم و هوس عدس‌پلو دور سفره‌های قدیم را می‌کنم. یکهو دلتنگ معرفت خانه‌سازهای نیم قرن پیش می‌شوم. یاد آن استادکار بالانصافی می‌افتم که تا چاردیواری قطور تحویل نمی‌داد، نمی‌گفت بتأست، نمی‌گفت سر درمی‌آورد از قاعده کار، می‌گفت آجر و بلوک باید پُر باشد، رزق و روزی باید حلال باشد، می‌گفت آدم شریک مال و احوال مردم است.

واقعاً که گلی به گوشه جمال آن وقت‌ها! چقدر همه چیز ساده‌تر و مهربان‌تر بود. چقدر خوشگل و بی‌زرق و برق بود زندگی. مدام همه زندگی را زندگی می‌کردند. صبح تا شبش را. عدس‌پلوهای روغن‌دار و بی‌نمک و کم‌ادویه را کسی بی‌حرمتی نمی‌کرد، ناشکر کجا بود؟ دوست داشتن‌ها پوست پیازی نبود، همه دوستی می‌کردند، کسی این قدر دل شکستن و چزاندن و بی‌مهری بلد نبود.

■ **سر راست**

لطفاً اگر آپارتمان‌سازید، اهل مروت باشید و

خانه‌های به درد بخور بسازید. لطفاً اگر رفیق‌اید، دوستی و محبت و وفا و صفا و ادب سرتان بشود.

پی‌نوشت

یکی از اصحاب امام صادق(ع) خدمت ایشان رسید و از بدگویي، تمسخر و زخم زبان مردم شکایت کرد. امام(ع) در پاسخ فرمودند: نمی‌توانی رضایت همه را بدست بیاوری. همیشه عده‌ای رفتارتر را می‌پسندند و عده دیگری از تو ناراضی‌اند.

